

Jongerenbeweging vecht terug

Het tweede kabinet Lubbers is aangetreden. Van Agt was een ramp voor jongeren, Lubbers I een nog grotere en Lubbers II belooft alleen nog erger.

De Jongerenbeweging verbonden met de FNV heeft in deze periode een moeilijke tijd doorgemaakt. Zij moest knokken tegen een stroom van maatregelen genomen door ondernemersregeringen. Maatregelen die het perspectief van jongeren op een zelfstandig bestaan steeds verder weg brachten.

Gelijktijd moest zij zich ontwikkelen van twee organisaties, NVV-jongerencontact en KWJ Beweging van Werkende Jongeren, tot één beweging van jongeren in een relatie met de FNV. Die relatie brengt tot uitdrukking dat de werkende-jongerenorganisatie onderdeel wil zijn van de arbeidersbeweging. Dit alles heeft veel gevegd van de klub. Altijd in de verdediging, altijd de druk om mei een verhaal te komen, wat dan weer steevast als onrealistisch werd bestempeld door media en vakbeweging. Steeds bezig met het opbouwen van de organisatie voor werkende jongeren zelf

En nu, de Jongerenbeweging krijgt steeds meer gelijk, de positie van jongeren is steeds meer verslechterd, en niet verbeterd zoals de regering ons wil doen geloven. Alleen het 'onrealistische' verhaal van de Jongerenbeweging geeft de mogelijkheid tot verbetering van de positie van jongeren. De organisatie herstelt zich, de werkwijze is vastgesteld in de nota 'en nu vooruit'. Deze nota gaat uitgewerkt worden, waarin ook de relatie met de vakbeweging bekeken wordt.

Regering en werkgevers staan frontaal tegenover de eisen van de Jongerenbeweging. Zelfs in het beleid van de vakbeweging zit een geheel andere richting. Een moeilijke opgave voor een jongerenorganisatie die steun nodig zal hebben, en vraagt, in het roeien tegen de stroom in.

EEN PLAATS OM JE THUIS TE VOELEN

De Jongerenbeweging wil bovenal een plaats zijn om je thuis te voelen. De klub is sterk in het land. In bijna alle steden is ze te vinden. De deur staat open, alle jongeren kunnen er terecht, voor informatie, voor een praatje en voor een zelf te organiseren actie. Als je bij de Jongerenbeweging komt hoeft er niks. Je hoeft geen lid te worden, je hoeft geen moeilijke nota's te bespreken, je hoeft niet met van alles en nog wat rekening te houden als je een actie organiseert ('de ekonomie' van het land bijvoorbeeld). Je kunt er gewoon je verhaal kwijt, en samen met andere jongeren in dezelfde situatie kijken wat je kunt doen, samen en zelf.

De Jongerenbeweging richt zich op arbeidersjongeren, met name jongeren

met een lage of niet-voltooid opleiding, kinderen van arbeid (st)ers. De Jongerenbeweging wil toegankelijk zijn voor de jongeren die de hardste klappen krijgen van de bezuinigingspolitiek, die de minste kansen hebben. Vriendschap, solidariteit en niet moeilijk hoeven te doen, staan centraal. Natuurlijk worden er zaken aan de kaak gesteld, bijvoorbeeld onderbetaling, de straffen op een school, het gebrek aan voorzieningen voor jongeren.

ZELF GEORGANISEERDE AKTIES

Er wordt actie gevoerd, door jongeren zelf georganiseerd. In de actie wordt duidelijk dat een gesloten jongeren-centrum te maken heeft met de bezuinigingspolitiek. Van daaruit worden verdere relaties gelegd naar bijvoorbeeld regering en maatschappelijk stelsel. Bij zo'n jongerenactie wordt niet gelet op de regels die gesteld zijn in onze overlegmaatschappij. Je kan ook actie voeren zonder eerst een nota geschreven te hebben of tot Sint Juttemis overlegd te hebben. Je kan bij een wethouder binnen lopen en vragen hoe het zit en vertellen dat je wat anders wilt. Een werkgever kun je in korte tijd duidelijk maken dat het afgelopen moet zijn met het gesol. Namelijk door jongeren zelf georganiseerd en gezamenlijk optreden, indien nodig even stoppen met werken, en vertellen hoe de zaken staan. Een prima aktiemiddel als de organisatie er is. Zulke acties verdienen steun in plaats van betutteling. Bijvoorbeeld dat een 'progressief' raadslid wel even kan praten als het gaat om het gesloten

jongerencentrum, de vakbondsbestuurder met de werkgever, 'Ik los de problemen wel even op.' Nee, beter is dat jongeren zelf stappen zetten. De Jongerenbeweging legt daar de nadruk op, voor die stappen is organisatie een belangrijk middel. Maar er moet ook alle tijd zijn om ervaringen met elkaar door te praten, stil te staan bij moeilijke momenten die zich zeker voor zullen doen. Momenten van hoge spanning afwisselen met gezelligheid. Een plaats dus om je thuis te voelen. Die heel anders is dan onze gejaagde maatschappij van volle agenda's, procedures, overlegjes. Onze maatschappij die steeds individualistischer georganiseerd wordt, meer gericht is op de eigen prestatie, eventueel ten koste van anderen. Een plaats om samen met anderen te proberen de positie van jongeren te verbeteren door zelf initiatieven te nemen, het begin van een politiek actief bestaan, tegen de stroom in.

CIJFERS ZONDER VERBORGEN WERKLOOSHEID

Vanaf je achttiende ben je meerderjarig, moet je in dienst, mag je stemmen, heb je zelfstandig woonrecht. Maar recht op een baan en een behoorlijk inkomen of een behoorlijke uitkering heb je niet. En dat is een absolute voorwaarde voor een zelfstandig bestaan. In de jaren zeventig zijn de eerste stappen gezet voor een zelfstandig bestaan voor jongeren, ze zijn door de rechtse bezuinigingspolitiek gewoon de nek omgedraaid. De minimumjeugdlonen en ook de uitkeringen zijn verlaagd. Als je tussen de achttien en eenentwintig jaar bent, kom je zelden verder dan zeshonderd gulden schoon in de maand. Meestal lager, soms hoger. In de jaren zeventig hadden de jongerenorganisaties de eis 'Minimumloon op 18 jaar'. Die eis voert de Jongerenbeweging nog.

Jongeren worden extra getroffen door de werkloosheid. Samen met herintredende vrouwen zijn zij nieuw op de arbeidsmarkt, daardoor komen ze moeilijker aan een baan. Volgens de overheid en de werkgevers vooral omdat ze te weinig scholing zouden

THEMA - JONGEREN EN VAKBEWEGING

hebben, te duur zouden zijn en niet productief genoeg en nog meer van die onzin. De Jongerenbeweging vindt opleiding natuurlijk belangrijk, maar het probleem zit niet in te lage of te weinig opleiding. Het opleidingsnivo in Nederland is erg hoog. Logies is dat mensen met de laagste opleidingen het moeilijkst aan werk komen. Als havomensen cassière willen worden, krijgen zij die baan in plaats van mensen met een lagere beroepsopleiding of KMBO-ers (Kort Middelbaar Beroepsonderwijs). *Er is te weinig werkgelegenheid, daar schort het aan.* Als alle jongeren in Nederland een HTS-opleiding zouden hebben of daaraan gelijkwaardig, zouden nog net zoveel jongeren werkloos zijn en hoogstens alle ouderen de WW in drijven. Met een hoge opleiding alleen ontstaat geen werkgelegenheid.

Sinds 1980 is er een beleid gevoerd om jongeren meer scholing en ervaring op te laten doen, om jongeren voor werkgevers goedkoper te maken. Zo goedkoop zelfs dat als het aan minister De Koning ligt ze gratis worden omdat ze *moeten* werken.

Dat beleid heeft geen nieuwe werkgelegenheid opgeleverd. Er zijn maar weinig jongeren meer aan het werk gekomen, de werkgelegenheid is gering gestegen door de ATV.

Toch zijn de jeugdwerkloosheidscijfers gedaald. Volgens de overheid en werkgevers omdat er succesvol beleid gevoerd is. Maar volgens de Jongerenbeweging, omdat er minder jongeren op de arbeidsmarkt gekomen zijn, omdat er minder geboren zijn en ze langer op school blijven, omdat jongeren vaak tijdelijk werk hebben in een of ander jeugdwerkplan. Dan worden ze niet meegeteld, maar een vaste baan hebben ze zeker niet. Na de duur van het plan vliegen ze weer de straat op, een ervaring rijker. Er zitten tal van jongeren weggemoffeld op het KMBO, vroeger werkloos nou zogenaamd schoolgaand. De cijfers zijn niet gedaald omdat ze een baan hebben, zoals het CDA durfde te beweren in advertenties tijdens de verkiezingskampanje. Een aanklacht bij de reclamekodekommissie zou op z'n plaats zijn. Kortom, een beleid om jongeren hun inkomen af te pakken en ze vol te stoppen met opleidings- en ervaringsplaatsen, levert geen werk op.

SLECHT CENTRAAL AKKOORD

En dan wordt er vlak voor de verkiezingen een centraal akkoord afgesloten, met daarin afspraken om met name dit soort maatregelen verder door te zetten. Onbegrijpelijk dat de vakbeweging hieraan meegewerkt heeft. Eén lichtpuntje zit er in het akkoord. De rechtspositie van jongeren zou beter geregeld moeten worden, omdat jongeren aan bepaalde jeugdwerkplannen niet meer mee wensen te doen. Natuurlijk, wie gaat er nog een opleiding volgen tot verpleegkundige als je er zeker van bent dat je na de opleiding ontslagen wordt. Prompt blijkt er een tekort aan verpleegkundigen. Een situatie die jaren zo geweest is. Jongeren kiezen eieren voor hun geld. Dat het zo gaat is de verantwoordelijkheid van de beleidsmakers: overheid, werkgevers en vakbeweging. Zij moeten die verantwoordelijkheid niet afschuiven op jongeren door te zeggen dat zij niet willen.

GEEN UITZONDERINGEN VOOR JONGEREN

De Jongerenbeweging wil dat de herverdeling van arbeid doorgaat, in grotere stappen en minstens met behoud van koopkracht. Het minimumloon moet vervolgens naar achttien jaar, zo wordt de zelfstandige positie van jongeren in onze maatschappij erkend en tegelijk alle slecht genomen maatregelen teruggedraaid. In afspraken over arbeidstijdverkorting moet vastgelegd worden hoeveel jongeren jaarlijks aangenomen en opgeleid moeten worden, met de garantie dat ze na het behalen van het diploma een baan hebben. Hierbij moet extra aandacht geschonken worden aan meiden en buitenlandse jongeren.

De enige manier om meer werk te creëren en jongeren een goede opleidingsplaats te bieden is een vergaande ATV, gekoppeld aan herbezettingafspraken.

Die weg lijkt losgelaten te zijn, zeker door werkgevers die geen baat hebben bij het terugdringen van de werkloosheid. Dat doorkruist hun flexibiliseringsplannen. De regering doet daar aan mee, die wil alleen nog scholen. Maar, naar het schijnt ook de FNV, het lijkt dat je die konklusie moet trekken, hoewel nog steeds

gezegd wordt dat ATV een voorwaarde is. Gebleken is dat je ATV moet afdwingen, zeker als je er bindende afspraken bij wilt maken. Dat heeft de Voedingsbond FNV bijvoorbeeld in de zuivel bewezen. De FNV echter wil mee mogen praten, daarin past niet de strijd bare opstelling van de Voedingsbond FNV. Ook zou dat slecht zijn voor het wervingsbeleid van de FNV, een strijd bare vakbeweging zou afstoten. *Laat me niet lachen!* De Jongerenbeweging vindt dat er konsekwent gebokst moet worden voor die ATV, met goede herbezettingafspraken. Dat het niet mag blijven bij een uitzonderingsbeleid voor jongeren. Jongeren eisen en hebben recht op een goede opleiding, een vaste baan en een goed loon. Dat is een beleid tegen het uit elkaar spelen van jongeren onderling en met aandacht voor de hardst getroffen groepen. Een beleid tegen de stroom in wat zeker jongeren zal binden aan de vakbeweging.

BEZIGHEIDSTHERAPIE LUBBERS II

We kennen het verhaal. De jeugdwerkloosheid gaat opgelost worden. Ons beleid is succesvol geweest. Alle jongeren een baan, maar er zijn er nog zo'n dertigduizend over, die garanderen we werk bij de gemeentes. Om er voor te zorgen dat ze inderdaad aan het werk gaan, nemen we hun uitkering af en geven ze een lage beloning, die zeker niet meer mag zijn dan wat ze verdienen in een jeugdwerkplan of praktijkervaringsplaats. Een beloning iets hoger dan een huidige uitkering voor een thuiswonende, zeg zo'n vierhonderdvijftig gulden, is meer dan genoeg.

Aldus en vrij vertaald het plan van minister De Koning, 'Het Jeugdgarantieplan', dat prompt opgenomen werd in de regeringsverklaring. De uitleg die Lubbers II geeft aan het centraal akkoord, afgesloten net voor de verkiezingen met werkgevers en werknemers.

De Jongerenbeweging heeft furieus gereageerd. In het plan staat niks over een kwalitatief goede opleiding voor alle jongeren. Een vaste baan na hun eenentwintigste staat ook niet vermeld in het plan. Er wordt geen beloning gegarandeerd waar zelfstandig van te leven is, een toch al veel te lage

THEMA - JONGEREN EN VAKBEWEGING

uitkering wordt ook nog eens geschrapt.

Jongeren wordt werk gegarandeerd dat wegbezuinigd is bij de gemeentes, bijvoorbeeld in de plantsoendienst. Of gaan jongeren verplicht de hondenstront opruimen? Het jeugdgarantieplan garandeert niks, is niet meer dan een bezigheidstherapie, scheidt een laag arbeiders die geen inkomen heeft waarvan te leven is en volkomen afhankelijk is van wat ze voor werk, wat voor werk dan ook, aangeboden krijgt.

De kaarten liggen dus duidelijk. De Jongerenbeweging zal er de beuk in moeten gooien en is dat zeker van plan. Plaatselijk, landelijk, overal zal alles gedaan worden om het plan onuitvoerbaar te maken. CDA en VVD overtuigen van hun ongelijk lijkt onbegonnen werk. Dat weten we uit vroegere ervaringen, bijvoorbeeld met de voordeurmaatregel. Ze zijn het 'inhoudelijk' met je eens, maar volgens de boekhouder kan het niet, en daar zitten ze aan vast.

ONS WERKPLAN

Het verhaal van de Jongerenbeweging zal uitgewerkt moeten worden en een wezenlijk onderdeel moeten zijn van een tegenstrategie. Als er goede werkgelegenheid ontstaat, verdwijnen alle slechte jeugdwerkplannen, werkevaringsplannen en het jeugdgarantieplan als sneeuw voor de zon. Zelfs het KMBO zal leeg lopen als er voldoende plaatsen zijn in het leerlingstelsel, mits er een gekoppelde leerarbeidsovereenkomst wordt geboden. Werk na je opleiding. De beste manier om Lubbers II te bestrijden is dus het beste jeugdwerkplan uitvoeren dat er is: doorgaan met ATV in grotere stappen, met behoud van koopkracht en goede herbezettingsovereenkomsten, gekoppeld aan goede opleidingsmogelijkheden voor alle jongeren van het leerlingstelsel.

Dit brengt ons direct weer terug bij de vakbeweging. Zo'n beleid is niet zo maar uitvoerbaar. Daar moet de wil voor zijn, mensen voor georganiseerd worden en voor geknukt worden. Nieuwe kansen krijg je niet kado. De Jongerenbeweging wil een steen bijdragen in deze strijd, maar moet niet elke keer een trap in de rug krijgen uit eigen kring. Het centraal akkoord vlak voor de verkiezingen is daar een duidelijk voorbeeld van. De gematigde

reactie van de FNV op het jeugdgarantieplan van Minister De Koning nog één.

De Jongerenbeweging wil best roeien tegen de stroom in, maar dan moeten niet elke keer als we een stroomversnelling willen bedwingen onze 'vrienden' klaar staan om onze riemen af te breken. Dit gevoel ontstaat op dit moment. De Jongerenbeweging vraagt steun van alle mensen in de vakbeweging, maar ook daarbuiten, voor haar strijd tegen dit werkgeverskabinet. Het verhaal is niet onrealistisch, je moet je nek uitsteken en de knok aangaan.

MARI MARTENS
(Landelijk vrijgestelde
Jongerenbeweging,
verbonden met de FNV)